

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden csütörtök és vasárnap reggel.
Előfizetések és hirdetések Kollár A. könyvkereskedésében
vétetnek fel.

Felelős szerkesztő:
Nemes József dr.
Szerkesztő: Attlay.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Mi van a villanygyárral?

A legutóbbi közgyűlési határozat egy lépéssel előbbrevitte a villanygyár nagy fontosságú ügyét. A kérdéssel most teljes odaadással az új városi mérnök, Fehér Jenő is foglalkozik, azzal a céllal, hogy tavasszal már megkezdhessék a munkálatokat. Mi ez alkalommal e helyütt néhány olyan dolgot szeretnénk a város figyelmébe ajánlani, ami elsőrendű fontosságú ebben az ügyben s amelyre nekünk egy szakember hívta fel a figyelmünket.

A villanytelepre Baján kétségtelenül szükség van s most úgy állnak a dolgok, hogy a telep felállítása biztosra vehető. Azonban nekünk elsősorban arra kell vigyáznunk, hogy áldozatkészségünk meghozza a maga jövedelmét is. Egyelőre a gázgyári szerződésünk értelmében a villanyt közvilágításra nem használhatjuk fel, szükséges tehát, hogy a villanyhasználat területét más módon nagyobbítsuk meg. Peschke Károly mérnök két lapunk hasábjain megjelent cikkében már rámutatott ennek fontosságára és jövedelmezőségére szakszerű adatokkal, mi most csak azt ajánljuk az illetékeseknek figyelmébe, hogy ez irányban már most meg kellene tenni a szükséges lépéseket. Már most érintkezésbe kellene a városnak lépnie a *szomszédos községekkel*, hogy ezeket magunknak biztosítsuk s hogy az ezekkel folytatott tárgyalás esetleg pozitív eredménye már most is komoly és jövedelmező bázisul szolgáljon a terv realizálásának. *Ily irányban tehát haladéktalanul tenni kell valamit.*

A második kérdés, amelyet szintén már most volna jó megfontolni, a villanygyár kezelésének módja. E tekintetben két egyaránt jó alternatív terv jöhet szóba. Az egyik szerint, a város a maga házikézelésében tartaná meg a villanytelepet. Ez természetesen megfelelő műszaki személyzet alkalmazását, nagy körültekintést és hozzáértést venne igénybe.

A második mód szerint a város a telepet haszonbérbe bocsátaná a vállalkozóknak. Ezen fázisnak is megvannak az előnyei, mi azonban az első megoldási mód mellett foglalunk állást.

Szükségesnek tartjuk kijelenteni, hogy felfogásunkat nem akarjuk a városi tanácsra oktrojálni, amely dönthet tetszése szerint, de azt igenis rendkívül fontosnak és szükségesnek tartjuk, hogy a fentebb említett dolgokban már most tegye meg a város a kezdő lépéseket és lehetőleg iparkodjék a kérdést olyan állapotba hozni, hogy tavasszal már megkezdhessék a telepépítés munkálatait.

A körzetigazgatóságokról.

Kaptuk a következő cikket, amelyet az audiatur et altera pars elvénél fogva közlünk.

Megszelidült a szenvedélyes vita alaptónusa, előltek a személyeskedő hirlapi polemiák; nem mintha tisztázódott volna a körzetigazgatóságok sorsa vagy talán érvekkel meggyőztük volna az eltörlési javaslat barátait és elleneit. És én még egyszer felveszem a tollat, papírosra vetem gondolataim, amelyeknek nem tisztán pedagógia az alapjuk, aminthogy nem tisztán pedagógia a bölcseje a születendő reformnak.

Mi is volt tulajdonképeni indító oka az eltörlési javaslatnak? Az a tény, hogy a múlt évben a felsővárosi iskola emancipálni akarta magát. Ennek a sajnálatos ténynek két oka lehet. Egyik oka az, hogy az iskolák egységes vezetésével megbízott ügyvezető igazgatója nem tudja mit ró rá a hivatala, vagy pedig nem volt érkezése arra, hogy intensív felügyeletét gyakorolhassa az iskolák felett. A szerződés 10. § a világosan egyformán rendelkezik, hogy a három tagozatu 1—1 igazgató vezetése alatt álló iskolák szellemi életének egységes irányítása, állandó felügyelete és adminisztrálása az ügyvezető igazgató kezében centralizálódik, »hogy ezáltal az egymástól távol fekvő körzetek állandó felügyelet és közvetlen ellenőrzés alatt álljanak.« Ez a rövid szerződési passus legékeesebb dokumentuma, hogy mily feltűnő az ellentmondás az eltörlési javaslat és ennek megokolása közt. A legautentikusabb forrásból tudom, hogy az eltörlési javaslat tisztán ama tény nyomán született, hogy a felsővárosi iskola v. annak vezetője függetlenítő törekvést tanusított annyira, hogy még a tantervet is kikezdezték. Én nem vádlok az ügyv. igazgatót, hogy nem örködött eléggé, mert hisz tudom: tanítani, adminisztrálni és a különböző fekvésű iskolákat ellen-

őrizni még az agilis Novoth István sem képes. A baj másik oka az lehetett, hogy nem fixirozták kezdetben az ügyvivő igazgató és a körzetigazgatók egymáshoz való viszonyát, jogkörét, szerepét.

Íme sikerült kibogozni az eltörlési javaslat okát, de még az oknak az okozóját is. Ugy mondják, hogy a körzetigazgatóságok eltörlésében személyi motívumok és egyéni érdekek is szerepelnek. Én ezeket nem acceptálom: jelen soraim megírásában a teljes objektivitás alapján állok.

Bármi legyen is az ok, az ügy csattanója: úgy vélték megszüntetni a felsővárosi iskola multévi »bajait«, hogy a szerződésben biztosított jogról lemondva, eltörlési javaslattal álltak elő. Hát, őszintén tisztelt uraim, ez nem megoldás. Ha egy intézmény életrevalósága az élére állított vezető személy rátermettségétől függne, akkor sohasem az emberek volnának a hibásak hanem az intézmény. Ha a felsővárosi iskola igazgatója — az ügyv. direktor szerint — nem vezette jól az intézetet, akkor minden körzetigazgató és ig. jelölt felett meg kell kondítani a halálharangot és megszüntetni a szerződés-biztosította körzet-igazgatóságokat? Ez kényelmes és radikális módja egy intézmény megjavításának. Meg van a baj oka és ahelyett, hogy a »kórokat« operálnák, az egyébként életrevaló intézményt amputálják, mintha az orvos a tüdőbajost meggyógyítandó a beteg tüdejét dobna ki, vagy a maláriás embert megmentendő vérért csapolná le.

A tanítószék nincs ellene, hogy legyen egy központi ügyvezető, adminisztratív, az iskolák egységes vezetését ellenőrző irányító igazgató, de ne töröljék el a [körzetigazgatóságokat, amelyhez jogunk van, ne vegyék el az egyes iskolák gazdáját, ne öljék ki a tanítószékből az ambíció utolsó csiráját, ne érintsék prófán kezekkel azt a szent bizodalmat, hogy egykor munkája jutalmául a körzet igazgatója leszen.

A gazda jelenléte lelket ad a körzetnek. Vajjon ki viselje gondját az egyes iskoláknak. A pedellus? Vajjon az ügyv. igazgatónak van e rá érkezése, hogy hetenkint többször jól megnézze iskoláit. Ha akad ember, ki vállalkozik rá, hogy jó gazdája, jó igazgatója, jó tanítója, buzdítója, megbízható ellenőrzője és egységes intézője lesz annyi iskolának, akkor aequus animo eltörlhetik a körzet-igazgatóságokat. Óriási felelősséggel és rizikóval járna e vállalkozás, mely biztos fiaszkóval végződne. Scherer Sándor kir. szakfelügyelőről, a kiváló pedagógusról mondják, hogy elengedhetetlenül szükségesnek tartotta intézetét naponta legalább egyszer végignézni. Meg is látszik iskoláján.

Mi mir most a teendő? Csillapítsuk le a tanítószéknek tanügyre káros, megokolatlanul felzaklatott kedélyét a kérdés méltányos elintézésére által. Méltányos megoldás lenne a szerződés 10-ik pontjának szigorú és következetes

megteremtése, nevezetesen: a hármas tagozatu 1—1 igazgató vezetése alatt álló iskolák szellemi életét egységesen irányítja, vezeti és adminisztrálja az ügyvezető igazgató, hogy ez által az egymástól távolfekvő körzetek állandó felügyelet és közvetlen ellenőrzés alatt álljanak. Ezáltal hűek maradunk a kultusz-kormány intenciójához a centralizációhoz, megfelelünk a pedagógiai szempontoknak, hódolunk a tanítóság iránti méltányosságnak és a tanítók érdemeinek.

Anonimus.

A világmegváltó Baján.

— Csaló, vagy elmebeteg? —

Kopialó-kura. —

Baja, okt. 18.

Furcsa ember került ma délelőtt a rendőrség elé. A piacon cirkáló detektívnek feltűnt ugyanis egy elég rosszul öltözött körszakállas ember, aki réveteg szemekkel járt-kelt az utcákon s olykor-olykor besurrant egyes üzletekbe kéregetni. A detektív egy ilyen kéregetési jelenet után igazolásra szólította fel a gyanus idegent, aki a főszoállításra zagyva szóadatot zudított az elbámuló detektívre. Az értelmetlen beszédből annyit mégis kivett a detektív, hogy a kéregető a világ új megváltójának tartja magát s e minőségben nem hajlandó prófán emberek parancsának engedelmeskedni. A detektív erre rendőri segítséghez folyamodott s a városházára kísérte a gyanus alakot.

A rendőrségen Hechtl dr. rendőrkapitány hallgatta ki az elmebetegnek látszó embert, akivel nehezen lehetett megértetni, hogy csavargás és engedély nélküli kéregetés miatt került a rendőrségre. A kihallgatás folyamán kiderült, hogy az idegennek Horváth János a neve s doroszlói órásság. Tagadja, hogy kéregetett, mert ő nem szorul kéregetésre, szívesen ad neki mindenki pénzt. Ezután az önértzetes bevezetés után a következőképpen mutatkozott be a doroszlói Horváth János:

— Doroszlói születtem és most 34 éves vagyok, »okleveles« órásság vagyok, de mert nem volt semmi kedvem ehhez a mesterséghez már másfélévóta elhagytam ezt a pályát s új hivatásomnak élek azóta. Rájöttem, hogy a főlé hatalmak engem jelöltek ki a világ új megváltójának, ép ezért másfélévóta nem teszek mást, minthogy a környéken hirdetem az ígét. Bajára is ígét hirdetni jöttem s itt a tudatlan hatósági személy nem tudván mit cselekszik, elfogta a világ új megváltóját. Kérem eresszenek rögtön el, mert később szörnyű bosszút állok magukon.

Hechtl kapitány azonban nem igen ijedt meg az önértzetes megváltótól, aki a kaptány-ságon eléggé értelmesen beszélt. Hechtl dr. valószínűnek tartja, hogy valami notórius csavargóval van dolga, aki most az elmebetegséget szimulálja s ezért távirati uton felvilágosítást kért a doroszlói előjáráságtól, Horváth János előlé:ére és elmebeli állapotára vonatkozólag. A válaszig lecsukták kis pihenőre a megváltót, aki most kopialó-kurát tart. Amikor ugyanis ebédet vittek neki visszautasította.

— Ilyen időtáiban csak szót szoktam enni, de mert fogva tartanak most azt sem eszem. Ezzel büntetem meg magukat.

Horváth kopialó kurája valószínűleg rövid ideig fog tartani, mert a doroszlói előjáráság értesítése után illetőségi helyére toloncolják Bajáról.

Bajai ember a Voltornón.

— Semmi hír egy hajóstisztról. —

(Saját riportunk.)

A borzalmas katasztrófájú Voltornón, amint ma délután értesülünk, bajai illetőségű ember is volt, akinek sorsáról ezideig semmiféle értesítés sem érkezett Bajaszentistvánon lakó szüleire.

Schönstein Árpád hajóstiszt az a bajai ember, aki épp akkor volt beosztva a Voltornóra, amikor a katasztrófa történt. Schönstein Árpád édesatyja, aki sokáig lakott Baján s akinek most Bajaszentistvánon van forgalmas fűszerüzlete hajóstiszt fiától utoljára a Voltornó elindulása előtt kapott értesítést, amelyben tudatja, hogy jelenleg a Voltornóhoz van hajóstisztként beosztva. Azóta semmi hír sem érkezett Schönstein Árpádról, képzelhető tehát a szülők ropant ijedelme és aggodalma, amely akkor támadt, amikor a Voltornó borzalmas katasztrófáját olvasták a lapokban. Mindennap vártak valami értesítést, vagy a megmentettek névsorát, de ezideig semmi pozitív adat sem érkezett hozzánk.

Ma délelőtt azután Schönstein Sándor, a hajóstiszt öccse, bement a városházára s a rendőrség utján akart valamit megtudni bátyja sorsáról. Hechtl József dr. rendőrkapitány a rendőrség nevében azonnal táviratozott Rotterdamba, az Uránium hajóstársasághoz, amelytől felvilágosítást kér Schönstein Árpád sorsáról.

A rotterdami Uránium hajósvállalat lapunk zártakor még nem válaszolt a bajai rendőrség távirati megkeresésére s így ezideig az aggódó szülők még mindig nem tudják, hogy fiuk megmenekült-e a borzalmas katasztrófából, vagy pedig a többi áldozatok szomorú sorsára jutott.

HIREK.

Veres Ilona sérelme.

— A városi tanács figyelmébe. —

Még júniusban volt, hogy a város felirt a kultuszminiszterhez, hogy a szerződés értelmében nevezze ki az óvónőket. A kultuszminiszter erre leiratott küldött a városhoz, amelyben kérte az óvónők díjleveleinek beküldését, megjegyezte azonban azonnal, hogy Vörös Ilona óvónőt nyugdíjveinek nagy számára való tekintettel nem veszi át.

Az objektivitás szemüvegén át nézve a dolgokat, előtűnik a miniszternek ezen megjegyzése rendkívül sérelmes nemcsak Vörös Ilonára nézve, akinek eddigi érdemeiben gazdag munkádése és folyton intenzív munkakedve nem érdemel meg ilyen kényszerített nyugdíjazást, hanem sérelmes az ügy a városra nézve is, mert ezáltal rásúlyosodnék a nyugdíjviselés terhe is.

E helyütt tehát arra hívjuk fel a városi tanács figyelmét, hogy minden erejét latba vetve iparkodjék a miniszter szándékát megmásonítani, mert ezáltal egyrészt nem küld nyugdíjba egy érdemes munkásnőt, másrészt pedig nem terheli meg a várost ilyen előreláthatatlan teherrel, amely a szerződés szellemével is ellenkezik.

— **Lejáró mandátumok.** Mult számunkban közöltük azon törvényhatósági bizottsági tagok névsorát, akiknek mandátuma ez év végén jár le. A névsort azonban némi hiánnyal állítottuk össze s ép ezért most újból hozzuk teljes kiegészítéssel. A névsor a következő: Király Béla III., Meskó Zoltán II., Antal-Lajos III., Dömötör Kálmán I., Drescher Béla I., Hanák Géza II., Kauten Miklós II., Klein Rezső II., Milkó Vilmos I., Ozvald István II., Pastrovics Sándor III., Rajcsányi B. Imre III. dr. Rajk Aladár I., Stökl Ferenc III., Tinusz István II., Tiprovác Péter III., ifj. Wagner Antal I., dr. Werner Adolf I., Wunderlich József I. Ezekon kívül az eltávozott Scherer Sándor szakfelügyelő tagsága is betöltésre vár.

— **Konstantin ünnepély.** A bajai kat. könyvtáregylet november 9-én nagyszabású Konstantin ünnepélyt rendez. Az ünnepélyen Werner Adolt dr. az elokvenciájáról ismert szónok fog beszédet mondani. A műsorból kiemelkedik még Almássy Miklós zongoraművésznek, Liszt Ferenc tanítványának két zongoraszáma. Szavalni fognak Aszódi Imre dr. né Kollár Vilma, a képzőintézet énekkara pedig énekszámokat ad majd elő. Szóval az ünnepély minden tekintetben nívónak ígérkezik.

— **A József kir. Herceg Szanatórium Egyesület** bajai bizottsága folyó évi október hó 19-én, vasárnap délután fél 5 órakor a városi székház 2-ik számú tanácstermében rendes közgyűlést tart melynek tárgysorozata a következő: 1. Elnöki jelentés. 2. Az évi zárszámadás megvizsgálása és pénztári jelentés. 3. Javaslatok és indítványok tárgyalása. 4. Jegyzőkönyv hitelesítése.

— **Uj tejcsarnok Baján.** Értesülésünk szerint Rosenberk Máttyás és Szász Ottó gazdasága a szegedi bank épületének Eötvös utcai üres üzlethelyiségében tejcsarnokot létesít, amelyben a gazdaság mindennemű tejterméket hozzák forgalomba.

— **A BSE. Szekszárdon.** A BSE. holnap vasárnap reggel Szekszárdra megy, revanch futball mérkőzésre az ottani Sport Clubbal. Indulás: vasárnap reggel 7 órakor. Bátaszékre érk. 7.28. Bátaszékről ind. 8.10. Szekszárdra érk. 8.49. Vissza indulás 4.15 d. u. Bátaszékre érk. 5.06 Bátaszékről ind. 7.05 Bajára érkezés 7.34. Kísérők is féljeggyel utaznak és vasárnap reggel az állomáson jelentkezhetnek.

— **Balthazár mester Baján.** Ritka és élvezetes estélyekben lesz része a bajai közönségnek vasárnap, október 19-én és kedden, 21-én az Ipartestület dísztermében, amikor is Balthazár a kitűnő híru bűvész és hasbeszélő mutatja be új csodálatos mutatványait. Balthazár mester nem kell bemutatni közönségünknek, olyan ő a bűvészet között mint a kiskirály, uralkodik, vezet s nemcsak Magyarországon, de külföldön is fogalom a neve, amely elég garancia arra, hogy a publikumot páratlanul tudja szórakoztatni. Nyolc éve hogy utoljára láttuk Balthazárt még a régi Bárány termében s betanultuk csodás mutatványait és kezűgyességét. Most varázsszinpadának kellékeit a modern bűvészet technikájának minden vívmányával felszerelve újra eljött hozzánk és sok új szenzációval melyekkel nemrég a fővárosban is feltűntést keltett, akar bennünket meglegni. Az előadáson elsőrendű zenekar fog játszani. Jegyek előre válthatók a Wagner könyvkereskedésben.

— **Megbüntetett kofák.** A rendőrség ma három kofát büntetett meg, mert elővásárláson kapta őket rajta. A rendőrség igazán a közönség jogos érdekeit védi, amikor megakadályozza a kofákat abban, hogy a vásárlók előtt a vámoknál megvegyék a vidéki termelők árúit s azokat azután méregdrágán adják el a bajai piacon.

— **Vérzegénység, étvágytalanság, idegesség** gyógyítására és gyenge gyermekek, valamint felnőttek, sápkóros fiatal leányok erős bitésére a legkiválóbb készítmény a **KRIEGERER TOKAJI CHINA VASBOR.** Valódi 5 puttonos tokaji borból készül, nagyon kellemes ízű, hatása biztos. Kis üveg ára 3 20 K. nagy üveg 6 K a gyógyszerárakban. Postán küldi utánvétellel vagy a pénz előzetes beutalása után Kriegerer gyógyszerárakban, Budapest, Kálvin tér.

— **Fontos tényező** ragályos betegségek elkerülésére a szájüreg és a fogak rendszeres ápolása. Ma már általánosan tudott dolog, hogy minden fertőző betegség parányi baktériumok révén terjed el és ezek szaporodásához a szájüregben ahol romlott fog vagy gyökér is van kedvező talajról szolgál. A szájnak rendszeres tisztántartása és a fognak mechanikai tisztítása valamely jól bevált fogápolási szerrel, mint amilyen a **Sarg-féle Kalodont** megedződik a fogbusz a fogak tiszták egészségesek, fehérek maradnak és a betegséget elkerülhetjük mert a legújabb kutatások szerint a baktériumok okozzák pl. a torokgyulladást, gyomorbetegségeket stb. Nem lehet eléggé utalni azokra a káros következményekre melyek a fogak ápolásának az emésztés anynyira fontos és nélkülözhetetlen szervének elhanyagolása folytán állanak elő. Ellof Förberg doktor Stockholm kimutatja, hogy 73% a caries betegeknek baját az elhanyagolt fogainak köszönhetette. A fogak rendszeres tisztítása minden étkezés után és lefekvés előtt egy jó, bevált és elismert szerrel, mint amilyen a **Sarg-féle Kalodont** nem ajánlható eléggé.

1425/1913. végr. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó 1881. évi LX. t.c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombor kir. járásbírósnak 1913. évi 11698 P. számú végzése következtében **Dr. Müller János** ügyvéd által képviselt **Rafics B. István** javára 2000 kor. s járuléka erejéig 1913. évi szeptember hó 11-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 716 K. becsült következő ingóságok u.m.: illatszertári berendezés és állványok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a bajai kir. járásbírósnak 1913. évi V. 720/1. számú végzése folytán 2000 korona tőkefelvétel, ennek 1913. évi augusztus hó 1 napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 108 korona 85 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Baján, Kazinczy-téren levő üzletben leendő megtartására **1913. november 8-ik napjának d. e. 10 órája** határidőtil kiűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron átul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyerek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.c. 120. § értelmében ezek jaaára is elrendeltetik.

Kelt Baján, 1913. évi október 13.

Szegő József

kir. bír. végrehajtó

1800

Reggelizés előtt félpohár **SCHMIDTHAUER-féle** Használata valódi áldás gyomorbetegségeknél, székszorulásban szenvedőknek.

50.000 dollár

készpénzvagyonnal sűrűs, csinos, egészséges férjet keresek ha vagyontalan is. 22 éves független, szépnek mondott amerikai hölgy vagyok, németül jól beszélek. Nem névtelen ajánlatokat kérek „**Hymen Berlin 18.**”

KÖHÖGÉS

rekedtség és hurut ellen nincs jobb a **Réthy-féle pe-metefü cukorkánál**

Millió ember szereti a világhírű Réthy-cukorkát, mert rendkívül kellemes ízű, a gyomrot, étvágyat nem rontja. Meghűlé, hurut, köhögés ellen biztosan és gyorsan használ. **Vásárlásnál vigyázzunk és határozottan Réthy-félet** kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. Az eredetinek minden egyes darabján rata van a Réthy név. 1 doboz ára 60 fillér. Kapható mindenütt. Postán küld 5 dobozt franco 3 koronáért.

Réthy Béla gyógyszerész Békéscsaba.

Milliók használják

Köhögés

nyálkásodás gőres és számarköhögés ellen a hui ut, rekedtség, el-

Kaiser-féle Mell-Karamellák

111 a 3 fenyővel. 111

6100 közigyezőleg hitelesített bizonyítvány orvosoktól és magánosoktól kezkesedik a biztos sikerért, azonkívül rendkívül tápláló és kellemes ízű bonbonok. Csomagja 20 f. 40 f. Doboza 60 fill. :: Kapható: Geiringer J. Gyarmati Emil Lovassy Ö. Makray László gyógyszerárakban B A J A.

A VILÁGHÍRŰ ES LEGÚJABB RENDSZERŰ **BOLINDER** NYERSOLAJ-MOTOROK és azok alkatrészei kizárólag

ÁNYOS IMRE czégnél kaphatók

BUDAPEST, VI. PODMANICZKY-UTCZA 17. Telefon 12-76.

Legkisebb nyersolajszükséglet! Jutányos árak! Feltétlen jótállás! Kedvező fizetési feltételek! Mérjen díjtalan felvilágosítást és ingyen árjegyzéket.

R*WOLF

Magdeburg-Buckau

Magyarországi Képviselete: Budapest, V., Báthory-utca 18

Szabad, túlhevített gőzű **LOKOMOBILOK**

Wolf eredeti szerkezete 10-500 lóerőig bármely gyártelep legelőnyösebb üzemgépe

ÓH BAJI KÖHÖGÉS, REKETSÉG ÉLJENI

és elnyálkásodás ellen elismert gyors és biztos hatásnak

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 és 2 korona. Próbadohoz 50 fillér.

Kapható gyógyszerárakban és drogáriában.

Gyár és főszékhely: **Egger A. Fia, cs. és kir. udvari szállító Bécs.**

Kapható Baján: Gyarmati E., Dr. Geiringer J., Lovassy Ö. Dr. Makray L. gyógyszerárakban.

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Egger-mellpasztilla csak hamar meggyógyított!

Kapható helyben és környéken minden gyógyszerárakban és jobb fűszerüzletben.

Igmándi keserűvíz

Azelrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 f. Nagy üveg 60 f.

Fog-Krém

KALODONT

Szájviz

Számtalanszor bevált

MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
természetes égvényes
SAVANYUVIZ

A dugó egítése

húgyhomoknál és
hólyaghurutnál,
mint a húgysavat
megkötő szer.

Megbízható, kitűnő szerkezetű

kecskeméti
borsajtót

szállít a kecske-
méti Vasipari
termelők szövet-
kezete, mint az
O. K. H. tagja
gyárából. Az

Ipari és Háziipari szövetkezetek
Beszerző és Értékesítő Központja
Budapest, VIII. József-körút 36. sz.
Tessék árjegyzéket kérni. 1749

MEGJELENT!

és itt helyben minden hir-
laparúsítónál kapható a

FIDIBUSZ

legújabb száma

Ára 12 fillér.

Brády-féle
Gyomor-cseppek

ezelőtt Máriacelli cseppek
több mint 30 esztendő óta úgy beváltak
hogy nélkülözhetetlenek minden háztar-
tásban. E cseppeknek utólráhatatlanul
jóhatása van emésztési zavaroknál az-
után páratlan gyomorfertőzés, gyom-
orégés székrekedés, fej- és gyom-
orgörögés, émelygés, szédülés,
álmatlanság, kólika, vérszegénység
sápkór stb. ellen.

Kapható minden gyógyszerárban.
Egy nagy üveg K 1'60, kis üveg 90
fillér, 6 üveget K 5'40, 3 nagy üve-
get 4'80 beküldése után küld franco

BRÁDY K. gyógyszerár a Magyar királynak
Bécs I. Fleischmarkt 2. D.pot 5.

Ügyeljünk a védjegyre, amely a Máriacelli Szűz Má-
riát ábrázolja vörösszínű karton csomagolásra és
az aláírásra, amely az oldalt levő kép másolata
és utasításunk vissza minden utánzatot. 1436

Gutori Földes Kelemen aradi gyógyszerész által készített

MARGIT-CRÉME
-SZAPPAN.

legjobb arckenőcs, 2-3 nap alatt ifjítja és szépíti az arcot.

Margit-Créme egyedüli szer szeplő,
májfoltok, pattanások

Margit-Créme bőrtarka (Mitesser), ráncok, kiütések ellen.

Margit-Créme páratlan szer bőrpát-
tanások, wimmerlik,

Margit-Créme arc- és kézörösdés, napbarnítás ellen.

Margit-Créme bámulatos hatása abban
rejlik, hogy bőre kenve

ez rögtön felveszi és ez okozza azon csodás
átalakulást, hogy egy szeplővel, vagy májfolt-
okkal fedett arc 2-3 nap alatt fehérré lesz.

Margit-Créme teljesen ártalmatlan,
nem zsíros, az arc nem

lesz fényes, azért nappal is használható

A Földes-féle Margit-Créme ára: nagy tégely 2
kor., kis tégely 1 kor. Margit-puder fehér, vagy
crème színben 1.20 kor. Margit-szappan darabja 70
fill. — Csakis akkor valódi, ha minden egyes doboz

gutori Földes Kelemen gyógyszerész Arad
felirattal és címerrel van ellátva. Utánzatoktól óvakodjunk!

1678a. Fölerakat Baján:

Dr. Makray László gyógyszerész.

Szent Antal utcában a
Paul-féle ház mely áll 7
szobából, kerttel együtt

500 koronáért

november hó 1-től bárbe
adandó, bérlő magánosan
lakhatik benne. Értekez
hetni Uhl kertész urnál.

1774

Pacolin

Pacocroelin-PEARSON

különleges angol anyagból előállítva, az orvosi tudomány
által mint **erőhatású fertőtlenítőszer**
mindenütt elismerve,

a jelenkor legmegbízhatóbb fertőtlenítője.

Szagosított anyagok használata fertőtlenítésnél hatálya-
talan.

Kérdezzük az orvost!

Dr. Heudörfer vezértörzsorvos

a CREOLIN-PEARSON felől így nyilatkozik:

„Ez egy nemzetgazdasági termék”

Mindenütt kapható!

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól és kérjük
kifejezetten

PACOLIN-PEARSON-t

csakis ilyen öl-
mozott dobozokban.

Csak Pearson-féle készítményt használjunk:

PACOLIN MEDOL CREOLIN

1 kg K 1'50 (rüh elleni szer) 100 gr 60 f. 1 kg K 2'40

Mindenütt kiténtetve!

Utóbbi kiténtetések: Arany érem és tiszteletdíj Turin-
ban, Drežában, Brüsszel, Rio de Janeiroban.

Raktár: Gyarmati Emil gyógyszerárban.

78/4/1913 eln. szám.

Pályázat.

A Baja városi közkórháznál üresedő borbély-
és évi 1000 korona fizetéssel javadalmazott
kermézi állásra pályázat nyitattik.

Pályázni óhajtok felhivatnak, hogy folya-
modványukat folyó évi október hó 31-ig a
poigarmesteri hivatalhoz nyujtsák be.

Baja, 1913 október hó 17.

Polgármester h.
Erdélyi, főzö.

ORIENT-szálloda

Budapest VII. Rákóczy-ut 42.
A Nemzeti színház átellenében.

Ujjonnan berendezve. A város
központjában. A keleti és
nyugati pályaudvartól 5
perc a villamoson. Szob-
ák 3 k.-tól fejlebb.
Hosszabb tartó-
zkodás esetén ár-
engedmény.

Szives pártfogást kér: 1798

SCHAA R G.

A Szent-István tér 5. sz. há-
zamban a Nemzeti Szálloda
tőszomszédságában egy :-:

bolt,

mellék helyiségekkel együtt
KIADÓ.

1792

Stern Vilmos.

B-E-L-E-K.

A közeledő házi sertésölésekhez ajánlunk min-
dennemű osztályozott, szárított, sózott marha-
o o belet, sózott sertés és juhbelet o o

KIENAST és BAUERLEIN

Budapest, IX. ker. Svetenay-utca 21. sz.

Sürgöncim: Kienastef Budapest. Telefon

József 6-28. Alapított 1870.

1799

M·E·G·N·Y·I·L·T

a főváros legelegánsabb, legkényelmesebb
és legolcsóbb szállodája a

PARK-SZÁLLODA

GARAI ARMIN

szállodás és a Sorrento-kávéház tulajdonosa.

igen fényes éttermeivel és kávéházával
Budapesten, a Keleti (Központi) pálya-
udvarral szemben, Baross-tér 10. szám.

1789

Dr. BAYER JÓZSEF.

Írta: D. R.

Mirdig hangosan dobban meg a szívem örömében, ha a mindennapi, hogy ugymondjam üzleti élet zsbivásárjából az érdekelt hajszak éktelen lármájától fásultan, kifáradt lelkem egy kis irodalmi próbálkozásban, némi üdülést, felvidulást szerezhet magának; és azért hacsak szerét tehetem, meglopom hivatásbeli elfoglaltságom idejét e kellemes szórákozásra.

Azon kívánságodnak tehát, kedves barátom, hogy a Kisfaludy Társaság legujabb tagjáról, a mi jeles földinkről, Bayer Józsefről írniek pár sort; már azért is kétszeres örömmel sietek megfelelni, mert ekként alkalmam nyílik, azon bensőséges ragaszkodással és szeretettel szívemhez és lelkemhez oly szorosán fűzött legregibb és legjobb barátomról megemlékezni, ki itt (Baján) született, itt élte velünk együtt át az ifjúságnak tündérálmokban oly gazdag aranykorát és aki elé itt, minden de minden, még az ártatlan önfeledettségben megtaposott fűszál is, az átélte szebb időkbeli szívünk mélyén őrzött emlékektől megnépesülten, titokzatos bűbájjal hajol meg. És aki épp ezért oly rajongással szereti ez édes szülőföldet és akinek azon kiváló sikereiről, amelyekre annyi más város büszke lenne, mi mégis csak tudomást is alig vettünk. Pedig nagy és nehéz munka árán jutott ő ezen sikerekhez; amelyeknek önhietség nélkül szólva, mi részben érdemosztályosai vagyunk és amelyeknek ő bennünket a dicsőségben is tudom, hogy szülőföldje iránt ismert gyengéd kegyeleténél fogva, oly készséggel és örömmel avat fel osztályosokká.

* * *

Bayer József született 1851. évi november hó 23-án, annak az intézménynek, mely forgalmi életünk folkimőjét képezi, a posta- és távirdahivatásainak ellátására szánt házban, amely azelőtt a »Fehér hajó«-hoz címzett vendéglő volt, mit szülei mint bérlők birtak. Azon szobában, amelynek utolsó ablaka a piac felé nézett; tehát ott, hol most a »Kölcsonös segélyző egyesület« helyisége van.

Itt ringott először bölcsője.

Innét sirta el első panaszát a csecsemő, ki nek lármás gögicsélése az akkor még hatalmas hullámokban hömpölygő Sugovica vizének (most már nagyon is) egyhangu morájában mosódott el.

Ebből az időből mi nagy eseményt sem tudunk róla. Egyéb azt, mit édesanyja, — kit az imádásig szeretett — beszélte el most a szünetidőkben: hogy egyszer a dajka oly szerencsétlenül ejtette el a csecsemőt, hogy annak koponyája veszélyes zuzódást szenvedett. Amely emlékezés elmondásakor azzal tréfálkozott édesanyjával, hozzám fordulva: »látod édes Rudim, ha akkor dajkám okosabban ügyetlen, akkor ma nem állnék utjában az én haragos kritikusaiknak, hanem rég ott lebegnék valahol a nirvánában.«

Színházi emlékei elseje és első szerelme — mintha a gondviselés így akarta volna korán már megmutatni az ő utját — mintegy hat éves korában, az »Arany Bányák«-szállodában, (mert akkor már ezt bérelték szülei) a világot jelentő deszkákon, a színpadon, egy talán nem is annyira játéka, mint szépsége által feltűnt leányka, Ujfalussy Gizella volt.

Valószínűleg utódja azon uttörők egyiké-

nek, akik Borsódmegye kezdeményezésére a nemzeti játékszin pártolásának sorompóit a vidéken megnyitották. És akik ekként mintegy a vidéki színészet atyamesterei és megalkapítóik voltak.

A vallomásokra, ámbár már akkor mindig együtt voltunk, nem nagyon emlékezni és ő is aligha emlékszik már, de azt nagyon jól tudom, hogy a szép Gizellék, a régi Kovács (rigicai Uraság) házban, a Császár Ferenc ur tulajdonát képezett ház mellett laktak. No meg azt, hogy a boldog szerelmesek nem egy »mysterium«-ot játszottak el, Józsi részéről a képzelhető legnaivabb ártatlansággal, szereptanulás közben.

Az elemi iskolákban élményeink közül nem egyszer említők fel egymásnak, Knochl később Csaulósi tanítónk viselt dolgait, ki akkora hiúsággal járt a padsorok között, ami Libanon legdélcegebb cédrusaiban is számot tett volna és ezzel oly szívesen csapkodott jobbra balra a halálraremült nebulói közé, ha észre vette, hogy egyik vagy másik gyerek nem az ő általa faragott és elárított ludtollat szorongatta félig levert körmei között. Míg a szorongatásból természetű Oláh Károly »tanító ur« tucatszámra áztatta a banyakevence fokán tartogatott korsóban a skutikát azok számára, kik a ministrációt nem tudták, vagy akik nem a legteljesebb tisztelettel hódoltak meg a mester messze földön híres papagályának és nem tudtak feltétlenül együttérezni a tanító urnak ezen papagálya iránt még messzebb földön ismert azon igazán párját ritkító szeretetében, hogy például a szegény pára elhullásakor ki kellett rukkolnia az egész iskolának és mi az elhunyt földi maradványait, borongós gyászdalok és a tanítói kegyre áhító rosszabb diákok és nagyobb kópék könnyhullajtásai mellett, temették el a Kismészárszék utcai gyászház diófája tövében. És a boldogtalan gazda, szerencsétlensége gyászául, madarának tollazata alapszínében, zöld kabátot, mellényt, kalapot hordott egy esztendeig és egy napig. Amit egy-egy sipka erejéig, a tanító ur kedvéért egyik-másik hizelgőbb gyerek is megcsélekedett.

Majd felújítók emlékeztetünkben, azon ijedelmet, melyet az urasági nagy granarium szomszédságában lakó tanítónknak okozott, ki akkor még a barátok zárdájának emeletén tartott iskola ajtaját megrémültében vagy talán azért, hogy visszajöttéig el ne széledjünk, ránkzárván a bátrabbak e furcsa óvatossági rendszabályt arra használták fel, hogy leugráltak a kertbe, nem ám azért, hogy a tüzet oltani segítsék, hanem azért, hogy a kert sok szép gyümölcsét alaposan megdézsmálják.

Szegény jó Gyurgyekről is gyakorta és kellemesen emlékeztünk meg. Páratlanul jó szívű és igazán kitűnő pedagógus volt. Az előbbi osztályokban nyert képzés hiányait pótolni, előnyeiket kihasználni, oly fáradhatatlan odaadással és oly ügyesen tudta: hogy nemcsak a legkökeletesebben befejezi az elemi, de a legalaposabban előkészíté a gymnázialis oktatást, úgy hogy a gymnázium első osztálya csak ismétlése volt a negyedik eleminek.

A szünetidők alatt, no a szünetidők alatt . . . miénk volt az egész világ.

És minő világ! Istenem, be szép világ volt az!

Amelyben se ég, se föld, se vágy, se szenvedély, se remény, se csalatkozás, se édes átom, se fájó ébredés, se emlékezés a multra,

se gondolkodás a jövőre, amelyben a képzelet himes szárnyait szabad csapongásaiban se személyérdek, se köznapi tekintet nem lankasztá és amelyben mégis eléggé felismerhetően rajzolódik saját jövőnk, akkor már, a mi szemünk elé.

Műkedvelői társaságot alakítottunk.

A társaság »kommenciós költője« egy most Ungvárott alkalmazott (azóta szintén Budapestre és az Akadémiába került) gimnáziumi tanár barátunk Bodrogi Lajos volt. Aki pályája kezdetén már tudós társaságok által elismert ragyogó tehetségével jóideig fényeskedék.

Színműrőja a társulatunknak Bayer József volt. Aki már akkor azzal foglalkozék, hogy a gyermek-kedély homályos vágyait, mysteriumait, egy egy vonással szinte mesterileg tüntette fel.

A direktor és impressarió, a szertárnok, csengetyős, sugó és egyuttal lapkihordó én voltam. Nekem van tisztem a hetivásáros napokon, az »Arany Oroszlán« kapujára szakértően kiszégezni (mert Bayer szülei, ekkor már ezt a vendéglőt birták bérben), valamint a jövedelmeket, a pénztárt én kezeltem, mert hát volt bizony nap, amidőn 50—60 krajcárt, sőt emlékszem, hogy egyszer több mint két forintot (!) szedtem be, amiből aztán a színpadot teljesen felszereltük. Sőt színikönyvtárunk megalapításául Tatár Péter »Regekunyhó«-ját és »Pál és Virginia«-t és néhány apróbb ócska színművet szereztünk meg.

1863-ban a gimnáziumba kerültünk.

Itt már jelestünk, ön maga is felismerésre jutván szép tehetségeinek, az iskolai tantárgyak mellett, mindig olvasott, tanult. Különös előszeretettel szépirodalmi és irodalom-történeti műveket és emlékeket. Ugy hogy mint harmad-negyed osztályú gimnázista, folyton az édesatyja által gondosan elrakosgatott régi hírlapok, naplók, beszédek, röpiratok és más efféle sajtótermékek böngéztetésével foglalkozott. Minden darabka »régim«-ot, mint valami nemzeti ereklyét tett el és őrizett meg, ha az véletlenül valami régi színi jelentést tartalmazott. És boldog volt, amidőn mint felsőbb osztályú tanuló, a saját szülővárosa által oly kevéssé értett nagy műveltségű és irdodalmilag is ritka készülségű Sebők József ügyvédnek hagyatékában hátramaradt gyönyörű és mégis dobszón elkótyavetyélt könyv- és hírlapi gyűjteményéből itt-ott valamit megmenthetett.

Kedves emlékt tanáraink felismervén az ifju komolyabb törekvéseit, nem szüntek meg ebben őt a legnagyobb gondnal és szeretettel ösztönözni serkenteni.

Az »Önképzőkör«-ben szárnypróbálgatásai jóakarattal lönnek fogadva és dicsérettel kitüntetve. Sőt az 1868—9-iki tanévben a »magyar nyelv- és irodalom«-ban tanusított haladása elismeréséül, a tanári kar által jutalom lön megszavazva, azon Vörösmarty-féle osztöndijból, melyet gimnáziumunk derék tanári kara Kolmár József lelkes buzdítása folytán olyan ifjak kitüntetésére alapított, akik példás, jó viselet mellett, a nemzeti nyelv és irodalom művelésében kiváló jártaságot és előmenetelt tanusitanak.

1870 ben az egyetemre mentünk. Itt szétváltak utaink. Minden idők kormányának megvan a maga nádparipája, rőpszava.

Akkoriban a porosz fegyverek dicsősége ulti a világ által megcsodált, megirigyelt diadalát. A földgömből bejárta a közmondá-

rosszá vált röpke szó: hogy e fegyvertényekben a porosz iskolamesterek vívták meg ragyogó győzelmeiket. Hozzáálltak tehát az iskolák gondozásához. Tanítókat, tanárokat képeztek, kerestek mindenütt és mindenáron. A mi közoktatási kormányunk is lázas tevékenységet fejtett ki, iskolák emelésében, tanítók és tanárok nevelésében. A rövid három évi egyetemi tanulmány befejezte után, egy jól biztosított jövő, kecsegteté az ifjakat e pályára. Szép finom, ötödéves pótlék, megfelelő nyugdíj, úgy mondták, mindjárt az egyetemről. Ifjaink tömegesen tódultak e pályára.

És jöttek más idők és jöttek más emberek más nézetekkel, más államboldogító gondolatokkal, tervekkel. És ezek a más irányok és emberek tekintet nélkül az e téren beállott hyperprodukcióna, századok óra fenállott intézeteket bezárattak, és illetén iskolák tönkretételére mindent elkövettek és elkövetnek, ismét más és újabb röpszavakat írva a »haladás zászlajára.« »Realisztikus irányban és pályákra kell nevelni az ifjúságot,« mondták odafent. De csak mondták. Mertha akadt a jelszavakban és türes ígéretekben hiszékeny olyan törvényhatóság mint a miénk is, mely »ipar- és kereskedelmi iskolák« emelésére felülről csak a legerényesebb ígéretet is kapta, támogatását remélte, annak szónóan mosolyogva azt mondták: nincsen pénz, nem adhatunk népnevelésre, mert kell ágyukra és katonaságra, kell nagyhatalmi ábrándokra.

És a »haladásnak« ily jelszavakkal megcsufolt zászlaja alól százával és százával kergették széjjel az országban az állást hiába remélt, tanult embereket. És az így elszéledt uri koldusok vagy mint szellemi proletárok tengették tovább szánalmas egzisztenciájukat, vagy a szerencsésebbek meglapultak valami szerény hivatalocskában.

Ezen szomorú átmeneti korszakban lépett Bayer József is arra a pályára, amelyre nem annyira kecsegtető kilátások, mint előképzése által irányzott haladást vonzották. Egyetemi éveiben szorgalmasan dolgozott, tanult, úgy hogy már 1871-ben az egyetemen dícséretet nyert ilyen pályamunkájával »Arany János balladáinak széptani jellemzése és azok összehasonlítása népballadáinkkal.« Greguss Ágost, a mű bírálója, az ország nagy hírű tudósa, azt a megjegyzést tette Bayer pályaművére: »társai közül a legönállóbban dolgozott és egészben igen szép gondnal kimunkált mű.« Nagy szó volt ez ilyen nagy tudóstól. Nagy elismerés. És Bayer József a szorosán vett hivatásszerű tanulmányokon felül ezentul igazán lelkes, nagyszabású irodalmi munkásságot fejtett ki. Már 1873-ban és azóta gyakran jelent meg tőle a Fővárosi Lapokban kisebb nagyobb dolgozat. 1875-ben Toldy István felszólítására szorgalmas munkatársa volt a Nemzeti Hirlapnak. 1876-ban szép sikerrel tette le a tanári vizsgát és mint diplomás középiskolai tanár a budapesti tankerületi főigazgatóságnál nyert ugyancsak szerény hivatali (tollnok) alkalmazásban, szerénykedett természetesen szerény hivatali elfoglaltságán kívül majd egyik, majd másik országos lapban megjelent dolgozatainak munkálkodva. 1881-től a Pesti Hirlapnak, 1883-tól az Egyetértésnek volt szorgalmas munkatársa. Itt nemkülönben a Magyar Tanügyben és az Országos Tanáregyesületi Közönlönyben, valamint az egyes nagyobb tanintézeteknek, így a budapest-józsefvárosi reáliskolának és a budapesti-budai gimnáziumok értesítőiben megjelent szépirodalmi, irodalomtörté-

neti, geográfiai, paedagógiai dolgozatai mind szélesebb körben keltettek figyelmet és érdeklődést.

És emellett gyűjtött, kutatott, hangyaszorgalommal hordotta össze a becses anyagot, az ő titokban tervbe vett monumentális emlékművének felvezésére, kiépítésére: 1886-ban megírta a Kisfaludy Társaság által 200 darab arannyal jutalmazott, a magyar tudós Akadémia irodalomtörténeti bizottsága által a Bujanovits Jánosné Koppy Mária alapítványából kiadott »A nemzeti játékszin története« című nagy pályamunkáját, amely több mint 1000 oldalra terjed és ami általános feltűnést keltett és az ország legelőkelőbb tudósainak mérvadó köreiből olyan elismerést, méltánylást vivott ki, hogy a műnek bírálói Gyulay Pál és Sziládi Áron a legnagyobb dicsőretnel halmozták el azt és jeles szerzőjét, a mi Bayer Józsefünket. A többi között Gyulai 1886. december 10-én így ír: »Ajánlom kiadásra a jeles munkát, mely elsőrendű és terjedelmes története a magyar színészetnek és irodalmunkban valóban hűszagot tölt be.«

E nagyszabású munka megjelenése óta, melyet ugyan eddig (vagyis e cikkben mondott időben) megjelentéig, de egy kicsikét azóta is) még egyik lap sem ismertetett oly kimerítően, mint amennyi részletességgel a napi sajtó akárcsak egy közönséges gyilkossági vagy öngyilkossági esettel szokott foglalkozni, mégis szelvében az országnak igen kedvezően lett fogadva. (Sőt, mirabile dictu: most második kiadása alá kerül.) A Pester Lloyd, a Fővárosi Lapok, Pesti Napló, Budapesti Hirlap és néhány más nagyobb lap az ilyen nagyszabású forrásmunkánál szinte szokatlanul melegehangon emlékezett meg a műről. Tudós körünk figyelmébe egy csapásra a jeles tudósra fordult. A Kisfaludy Társaság 1888. február 3-án Gyulai Pál elnöksége alatti ülésében egy Bercsényi Bélával és egy dr. Váradi Antallal tehát igazán nagyérdemű íróinkkal szemben, mégis őtet, Bayer Józsefet választotta meg nagy szótöbbséggel rendes tagjává.

* * *

Erről a választásról irtam meg ezt a cikket vonal alatt a Bajai Közönlöny 1888. évi február 12-iki számában. Azóta éppen negyedszázad múlt el. Micsoda irodalmi tevékenységben! minő sikereivel! Micsoda tudományos eredményekben! Erről méltatólag, behatóan szólni se hivatottságom, se készségem és így tőlem igazán szerénytelenség lenne. Átadom erre a szót a budapest-lipótvárosi (V. kerületi) magyar kir. állami főgimnázium tudós tanárának dr. Marczinkó Ferencnek aki Bayer ez intézetből visszalépése alkalmából az intézet 1912-13. évről iskolai Értesítőjében máshelyen közölt magasztaló emlékeztését írja. Amelyhez a magam részéről csak azt bátorkodom megjegyezni, hogy szinte mondani is felesleges, ez a mi igazán kiválóan nagyszabású és nemcsak országosan, de a messze, művelt külföld előtt és által is elismert érdemes tudósunknak pihenést nem ismerő lankadatlan, bámulatra méltó szorgalma, munkássága azóta is, napra után, új, és szépnél szebb sikereket teremt és szerez a magyar tudományosságnak és a magyar hazának, hogy tehát városunk önmagát is valóban megtisztelje, amidőn ezt a jeles fiát diszpolgárává avatta.

Le a kalappal azok előtt is akiknek ebben részök van.

Dr. Bayer József.

Írta: Dr. Marczinkó Ferenc.

Munkásságát, melyre mi, tanártársai olyan büszkén tekintettünk s mely annyi nemzedéket látott el tudással és bölcs életelvekkel, csak lassan, fokozatosan vonta meg intézetünk től s tette át más területre. Mintha csak ő is érezte volna, hogy hirtelen távozása nagyon is megrázná iskolánk egyébként erős szervezetét. De mi még is csak azt éreztük, hogy távozásával iskolánk legnagyobb disze vált meg körünkben s hogy a sors nagyon is kegyes lesz iskolánkhoz, ha minden emberöltőben csak egy Bayer Józseffel fogja megajándékozni.

Mivel tudományos irodalmi munkássága az utóbbi években egyre jobban elhódította őt intézetünk től, a fiatalabb tanulónemzedék s mindazok, akik iskolánkkal távolabbi közösségben vannak, talán nem igen tudják, hogy ki az a tanár, akinek nyugdíjba vonulása tanár és tanítvány szívében egyaránt ilyen fájdalmas hurokat pendít meg. Csak az a tudat enyhíti távozása felett érzett bánatunkat, hogy Bayer József ezentul a magyar kultúra széles mezén, a tudományos irodalom terén még fokozottabb munkásságot fejthet ki.

Valóban vigasztaló momentum! Ha néhány oldalt fordítunk s végig tekintünk Bayer József alkotásainak díszes sorozatán, egy pillanat alatt gyönyörű perspektíva tárul elénk. Ime a magyar kultúra e lelkes munkása, az ember öszszes erőt egyedül is lekötő tanári foglalkozás mellett, mennyi alapvető munkával gazdagította hazája irodalmát! S most szellemi erejének teljes birtokában, alkotó munkakedve egész virágában tisztán ennek a munkának élhet. Mi, akik közvetve vagy közvetlenül, de végelemzésben mégis csak a magyar kulturális haladás katonái vagyunk, megnyugszunk a változhatatlanban s reményektől eltelve tekintünk alkotásokban oly gazdag s még mindig felfelé törekvő életének további pályájára felé.

Bayer József Baján született 1851. november 23-án. Középszkoláit szülővárosában végezte s már itt aratta első sikereit. Mint VII. osztályú tanuló megkapta a Vörösmarty jutalomdíjat (19 frt 50 kr.) melyet kizárólag VIII. osztályú tanulóknak szoktak volt adományozni. S hogy ez nem az a bizonyos, minden nagy embernek ifjú éveiből kikeresett véletlen siker, hanem az igazi tehetségnek első kibontakozása, azt legjobban mutatja, hogy mint VIII. osztályú tanuló már egyetemi pályakérdésre pályázott. (Arany János balladáinak széptani elemzése és összehasonlítása skót balladákkal.) Az ifjú pályázó munkája kivívta a pályázatok bírálójának, a nagynevű Greguss Ágostnak a dicsőretnét, aki különösen azt emelte ki bírálatában, hogy az összes pályázók közül Bayer dolgozott a legtöbb önállósággal. Az egyetemet Pesten végezte 1870-73-ban. 1873/4-ben a gyakorló főgimnáziumban mint tanárjelölt működött. 1875-76-ban póttanár lett a budapesti II. ker. kir. kath. főgimnáziumban s a következő évben a soproni Csöndes-féle magán-intézetben kapott tanári alkalmazást. De itt rövid ideig maradt, mert 1877 januárjában a budapesti tankerületi főigazgatósághoz tollnoknak nevezték ki. Azonban ezután is részben mint kisegítő, részben mint helyettes tanár több fővárosi iskolánál tanított, ugyanint a VIII. ker. és IV. ker. községi főreáliskolánál s a II. ker. kir. kath. főgimnáziumnál. Mint annyi sok pályatársáé, az ő élete is ebben az időszakban a folytonos küzdelem korszaka. E

küzdelemben fegyvere a tudományos irodalmi munka. Irodalmi kérdések — mint láttuk — már egész ifjkorában is foglalkoztatták, most más kérdések is kezdték érdekelni. Szerette az irodalmat s szerette a színházat is. S mivel az előbbinek a történetével behatóan foglalkozott, a körültekintést nagyon is bántotta az a sűrű fátyol, mely a magyar színészet és dráma-irodalom multját elfedte a 80-as évek magyar tudományos világa előtt. Bayer megpróbálkozott e fátyolnak fellebbentésével s hozzáfogott színészetünk multjának a kutatásához. S esztétika szellemét a művészet más ágai is magukhoz vonták. Gyulai László festőművész barátja útján 1883-ban megismerkedett a legjellegesebb magyar festőművészekkel: Lotz Károllyal, Székely Bertalannal, Mészöly Gézával, Ligeti Antallal, Than Mórral, Strobl Alajossal, Greguss Jánossal és másokkal, akik a budai »Sörös kocsi«-ban művészársaságot alkottak. E társaságban természetesen felmerült művészeti kérdések, problémák figyelmét a műtörténelmi kutatásokra irányították. Ez időben már sokat dolgozik. S különös és a viszonyokra nagyon jellemző, hogy munkájának az irodalom szeretetén kívül egyik legerősebb rugója: rendes tanári katedra megszerzése volt. Az akkori nagy tanárbőség miatt azonban ez nehezen ment. Végre megjött az első siker. Munkássága értékét egyik irodalmi társulatunk vette észre és becsülte meg először. 1887-ben a »Nemzeti Játékszin története« c. két kötetes munkájával megnyerte a Kisfaludy-Társaság 200 aranyas pályadíját s ezzel neve egyszerre széles körben ismertté lett. Egy évre rá a Kisfaludy-Társaság sietett öt tagjai sorába választani s a következő 1889-ik évben az új Kisfaludy-társasági tag kisegítő tanár lett a budapesti VII. ker. főgimnáziumban. Végre 1890 októberében elérte azt is, amire oly nagyon vágyott, kinevezték rendes tanárrá a mi iskolánkhoz. Szóval és tollal szolgálta ezentúl a magyar kulturát. Egy-egy munkájának megjelenése valóságos datum a magyar tudomány történetében. Eddigi munkáival s az 1897-ben megjelent »A magyar drámairodalom története«-vel utat nyitott magának az Akadémiába: a tudós társaság 1899-ben levelező tagjává választotta. Ez időtől kezdve sűrűn vesz részt az Akadémia tevékenységében mint a dráma-bíró bizottság tagja. S mikor a Kisfaludy-társaság a magyar Shakespeare-irodalom fellendítése érdekében megindította a »Shakespeare-Tár« c. folyóiratot, ennek a szerkesztésével Bayer Józsefet bízta meg. Résztben a Shakespeare-Tár szerkesztésével, résztben más irodalmi munkásságával járó elfoglaltsága miatt a minisztérium 1907. óta hol egészen, hol részben felmentette őt a tanítás alól. 1911-ben az Akadémia rendes tagjává választotta s a megérdemelt elismerést betetőzte a legnagyobb kitüntetés, amely tudós embert érhet, 1912-ben a budapesti tudományegyetem tiszteleti bölcséleti doktorává választotta s az erről szóló diszoklevelet 1913 február 24-én az egyetem küldöttségé nyújtotta át neki.

Bayer József, mint tudós, a magyar tudományos irodalom egyik legértékesebb alakja. Munkáival mindenkorra beírta nevét a magyar tudomány történetébe. Ez a név ma valósággal fogalom: a magyar színészet, a magyar drámairodalom történetének minden kis részletében való feltárását és ismeretét jelenti. S ami valóban ritkaság a tudományos irodalom történetében Bayer műveihez. ezekhez a nagy alkotásokhoz keserves munkával, nagy fáradtsággal maga hordta össze az anyagot. Előtte

drámairodalmunk és színészetünk története a magyar irodalomtörténetnek teljesen műveletlen területe volt, mely mellett a nehéz s talán semmi eredménnyel sem kecsegtető munkától való idegenkedéssel haladtak el a magyar irodalomtörténet munkásai. Bayeré az érdem, hogy az addig kopár terület ma a magyar tudomány egyik legnagyobb értéke. E téren való munkásságának négy nagyobb művet köszönhetünk. A »Nemzeti Játékszin története«-ben a magyar színészet történetét rajzolta meg olyan alapos tudományos készültséggel, hogy a megjelenés óta lefolyt 26 esztendő alig adott hozzá valamit az ő eredményeihez. Nehéz munkát végzett s ugyancsak kitűnően oldotta meg feladatát a »Magyar drámairodalom története«-nek a megírásával is. E két munka együttvéve tárta fel előtte Shakespeare jelentőségét szellemi életünkben s hozzáfogott ennek a jelentőségnek, a nagy angol írónak egész irodalmunkra gyakorolt jótékony művészeti és izlésbeli hatásának a teljes felkutatásához. Így született meg »Shakespeare drámái hazánkban« című kétkötetes munkája, a magyar Shakespeare-kultusz az ez a teljes és minden ízében megbízható kódex.

Bayer mutatta ki először, hogy tulajdonképpen Shakespeare kultusza táplálta a magyar színészetet s ez irányította az egész magyar drámairodalom fejlődését és hogy a magyar Shakespeare-kultusz a XIX. század második negyedétől kezdve a magyar irodalmi élet centralis áramlata. Shakespeare az egyetemes irodalom nagyságai közül az első, aki az egész magyar közönséggel érintkezésbe jut, vele kezdődik a magyar verses műfordítás története, a nemzeti színészet ujkorra, ezzel együtt a színi kritika és a fordítási bírálat. Kutató szemek különben a magyar szellemi életet tápláló Shakespeare-áramlat mellett egy ennél kisebb, de szintén jelentős áramlatot, Schillernek a befolyását is észrevette. Erre vonatkozó kutatásait s eredményeit: »Schiller hatása a régi magyar színpadon és irodalmunkban« c. művében bocsátotta közre. Most már teljesen tisztán látjuk, hogy a magyar színjáték fejlődő életében Shakespeareen kívül Schiller drámáinak is fontos szerep jutott. E drámák nem Ausztrián át, hanem közvetlenül Németországból jutottak hozzánk s nemcsak első színészeink szegényes műsorát gazdagították, hanem irodalmunkra is termékenyítőleg hatottak.

Bayer József nemcsak mint tudós, hanem mint tanár is a legkiválóbbak közül való. A történelemtanításnak valósággal művésze volt. Nem volt elfogult semmiféle irányzattal szemben s az ő élvezetes modorában mindent objektíve tárt tanítványai elé. Nemcsak ismeretanyagot, hanem a multak tanulságaira épített életfilozófiát is adott tanítványainak, akik rajongással szerették. Mi tanártársai is jól ismertük azt a hatást, melyet tudós és nagybecsült kollegánk gyakorolt tanítványaira. S nem restellem bevallani, hogy pedagógiai pályám alatt sohasem éreztem annyira feladatom nehéz voltát, mint akkor midőn egy alkalommal a második félévtől kezdődőleg az ő osztályát nekem kellett átvennem. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium is elismerte kiváló pedagógiai képességét, mert midőn a gyakorló tanárjelölteket az egy gyakorlati évre a gyakorló főgimnázium mellett néhány más iskolába is kezdte beosztani, a történelem földrajz szakos jelölteket Bayer mellé a mi intézetünkbe küldte. Tanítványainak szeretete nem apadt ki akkor sem, mikor azok az életbe kikerültek. Örömmel keresték őt fel mindig s életük ne-

hez munkájában, tudományos kutatásaikban gyakran kérték ki mesterük bölcs utmutatásait, tanácsait. Valóban kitűnően töltötte be a jó tanár hivatását: Tanított, nevelt és hatott.

Ennek a szép munkás életnek talán legszebb koronája az a beszéd volt, melyet a tiszteletbeli oklevél átnyújtása alkalmával Fináczy Ernő, a budapesti tudományegyetem bölcsészeti karának intézett jeles kartársunkhoz: »Az oklevelet átnyujtom abban a meggyőződésben, hogy amióta a budapesti Tudományegyetem fennáll, ez a kitüntetés nem ért még oly férfit, aki akkora tudást oly ritka szerénységgel párosított volna, mint amely tudás és szerénység egyesül Önben. Ön valóban a tudományban és annak művelésében kereste lelki szükségleteinek kielégítését. Hazája tudományos irodalmát oly alapvető munkákkal ajándékozta meg, melyeknek értékét mi is elismerjük, de teljes egészében csak azok fogják méltathatni, akik utánuk jönnek és a történelmi megítélés magaslatáról fognak visszatekinteni Önre. Mi csak önmagunkat tiszteljük meg, midőn ily alapvető, nagymérvű, fáradhatatlan tudományos munkásság eredményét azzal igyekeztünk honorálni, hogy Önt egyetemünk disztagjai közé iktatjuk.«

Fellette értékes szavak, mert színigazságot tartalmaznak.

155013/913. számhoz.

Feladasi hirdetmény.

A bátaszéki terezs. ala. uradalom tulajdonához tartozó B. üzemosztály III. vágássorozat 127. 131. erdőrészeiben (Szomfova) 1914. évi mintegy 115 kat. holdnyi vágás területen, nemkülönben a C. üzemosztály 16. erdőrészeiben (Buvat) 1914. évi mintegy 15 katasztr. holdnyi területen tövön található 1681 m³ 7319 koz., illetve 2344 m³ 6646 kor. értékre becsült tölgy, szil, kőris, nyár és fűzfa fátömegnek eladása iránt 1913. évi november hó 4-ik napján déli 12 órakor a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium IX. u. o. (Budapest V. Hold-u. 16. sz.) zárt ajánlati verseny fog tartatni.

Az 1 koronás bélyeggel és vágásonként külön jelendő, de együtvé felsorolható »Ajánlat a bátaszéki B. u. o. III. vágássorozat és C. üzemosztály 1914. évi vágására« című felirattal, továbbá a m. kir. hözp. állampénztárnál, vagy bármely kir. adóhivatálnál kézpénzben vagy névérték szerint számított állami érték-papirokban leteendő, vágásonként 600—600 korpa értékű bánatpénz lefizetéséről szóló nyugtával ellátott ajánlatokban a beígért vételár betűkkel és számokkal olvashatóan kiírandó, valamint kijelentendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és azoknak feltétlenül magát aláveti

1. Az ajánlatok folyó évi november hó 4. napjának déli 11 órájáig a vallás- és közokt. m. kir. minisztérium segédhivatali főigazgatójánál V. Hold-u. 16. sz. nyújtandó be.

2. Később érkezett a feltételektől eltérő, vagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

3. B. versenyzők közötti szabad választás, illetőleg a tett ajánlatok elfogadásának, vagy visszautasításának joga — tekintet nélkül a beajánlott vételár összegére — a vallás- és közokt. m. kir. miniszter urnak tartatik fenn.

4. Részletes feltételek a minisztérium IX. u. o., továbbá Bátaszéken az erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Az erdőgondnokság az eladás tárgyát képező vágásoknak a helyszínén való megtekintése iránt utbaigazítást ad.

Bátaszék, 1913. szeptember hó.

A kir. terezs. alapítványi erdőgondnokságtól.

jóházból való fiu tanulól felvétetik Kollár A. könyvkereskedésében, könyvnyomdájában és könyvkötészetében.

BIRÓ LAJOS, BÁRDI SÁNDOR
HERCZEG FERENC, KENEDI GÉZA
KÓBOR TAMÁS, KOZMA ANDOR

az írók és ujságírók színe-java írják
a legjobban szerkesztett, teljesen független legelterjedtebb
és legnagyobb magyar

AZ UJSÁG-ot

Vasárnap: „Asszony“, „Gyermek“
„Automobil“ és „Sport“ melléklet.

Felelős szerk: GAJÁRI ÖDÖN. Szerk.-társ: Dr. ÁGAI BÉLA.

— Előfizetési árak: —

Egy évre . . . K 28.—
Félvére . . . „ 14.—
Negyedévre. „ 7.—
Egy hónapra „ 2.40

AZ UJSÁG terjedelme rendszeresen 32—36—40 oldal.

Vasár- és ünnepnapokon 80-00-200-280 oldal.

MEGRENDELŐ-CIM:

Az Ujság kiadóhivatala.
Budapest, VII. Rákóczi-ut 54.sz.

Egyes példány ára ünnep- és vasárnapokor egyformán **10 fillér**

Baja városát érintő vonatok menetrendje.

Érvényes 1913. évi október hó 1-től.

Oda						Szabadka—Baja—Bátaszék—Ujdombovár.						Vissza		
Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	
5416	5404	5406	5408	5002	5410	5415	5001	5403	5405	5407	5409			
I—III	I—III	I—III	I—III	I—II	I—III	I—III	I—II	I—III	I—III	I—III	I—III			
1115	710	745	745		12 ²⁰ 2 ⁴⁵ 3 20		545	1:00	720	1000	545			
505	1036	220	4:43	6 57	700	ind.	745	9:30	1221	627	926			
511	1044	228	4:50		706	ind.	739	9:24	1215	621	920			
516	1049	233	4:55		711	Szabadkai műtrágyagyár — — —	733	9:18	1209	615	915			
521	1054	238	5:00		716	Horváltanyák 2. sz. őrház — — —	728	9:13	1204	610	910			
526	1100	244	5:05		721	Kelebiai tanyák 3. sz. őrház — — —	722	9:07	1158	605	905			
532	1108	251	5:12	7 15	727	Szabadkai tanyák 4. sz. őrház — — —	716	9:02	1152	599	900			
539	1115	258	5:19		734	Csikeria — — — — —	705	8:55	1143	580	852			
543	1121	303	5:24		738	Bácsalmási vöröserdő 8. sz. őrház — — —	701	8:51	1139	546	848			
550	1128	310	5:31	7:28	744	Bácsalmási szőlők — — — — —	653	8:42	1130	537	840			
553	—	301	—	—	740	érk.	648	—	—	1200	850			
351	1121	—	—	—	739	érk.	—	—	—	—	855			
558	1140	320	5:33	7:29	746	ind.	648	9:34	8:32	1115	582	838		
602	1145	325	5:36		750	ind.	639	—	8:28	1111	528	829		
610	1154	334	5:44		758	Almás — — — — —	632	8:20	1102	519	820			
622	1205	347	5:55	7:46	810	Óalmás — — — — —	621	9:16	8:10	1051	509	810		
634	1217	359	6:07	7:58	822	Bácsbokod-Bátesborsód — — — — —	605	7:59	1039	458	759			
640	1223	405	6:13		828	Mátéháza puszta — — — — —	558	7:50	1032	451	752			
648	1231	413	6:20	8:10	836	Bajai szőlők 24. sz. őrház — — — — —	550	7:42	1024	448	744			
700	1241	438	6:22	8:15	851	érk.	545	8:50	7:31	1009	437	734		
708	1251	448	6:30		900	ind.	536	7:22	1000	428	725			
715	1259	456	6:37		907	Pörbölly felső megálló — — — — —	530	7:15	953	422	719			
724	110	507	6:46		916	Pörbölly — — — — —	520	7:03	942	412	709			
728	114	511	6:50	8:37	920	Alsónyék — — — — —	516	6:59	988	408	705			
—	132	—	7:07	8:38	925	érk.	—	8:26	—	—	—			
—	345	—	9:07	9:56	1102	ind.	—	8:13	6:51	—	401	655		
						érk.	—	6:50	4:46	—	225	524		

Oda.					Baja—Zombor—Ujvidék.					Vissza.					Oda.					Baja—Bezdán—Zombor					Vissza.				
400	820	100	450	ind.	Baja	—	—	—	—	635	915	323	706	330	1236	503	ind.	Baja	—	—	—	—	655	353	844				
411	830	110	500		Baja-szállás város	—	—	—	—	627	908	315	658	339	1243	511		Baja szállás város	—	—	—	646	344	835					
425	849	127	513		Vaskút	—	—	—	—	610	853	289	642	353	1256	525		Vodica	—	—	—	632	330	821					
451	914	201	538		Gara	—	—	—	—	542	828	237	616	402	104	534		Bátmonostor	—	—	—	623	321	812					
506	929	215	552	érk.	Regőce	—	—	—	ind.	515	808	217	553	424	121	601		Nagybaracska	—	—	—	601	303	750					
509	939	216	557	ind.	Regőce	—	—	—	érk.	508	800	157	542	434	130	610		Csátalja	—	—	—	544	248	727					
537	1010	239	627		Órszállás	—	—	—	—	447	744	140	525	448	143	623		Dávod	—	—	—	531	235	714					
547	1020	248	637		Körtés 13. sz. őrház	—	—	—	—	426	725	117	505	511	206	647		Hercegszántó	—	—	—	517	221	700					
556	1037	256	651		Gádor	—	—	—	—	416	718	110	458	521	216	657		Béreg	—	—	—	448	152	631					
608	1049	307	704		Magyarut 16. sz. őrh.	—	—	—	—	350	701	1247	440	530	224	706		Küllőd	—	—	—	438	142	621					
615	1056	314	711		Nenadics	—	—	—	—	342	655	1241	434	555	247	738		Bezdán	—	—	—	425	129	608					
625	1105	323	720	érk.	Zombor	—	—	—	ind.	330	645	1230	423	611	302	754		Monostorszeg	—	—	—	355	104	533					
1031	—	717	—	érk.	Ujvidék	—	—	—	ind.	—	207	751	—	633	322	815		Elzaszállás	—	—	—	334	1243	512					
214	—	1038	—		Belgrad	—	—	—		—	843	541	—	640	329	821	érk.	Zombor	—	—	ind.	326	1235	505					